

Een Palestijnse vrouwenvakbond in Israël

LBC-NVK steunt Sawt-el-Amel

ANNICK AERTS

Internationale vakbondssolidariteit kan op verschillende manieren. De LBC-NVK biedt sinds enkele jaren financiële en inhoudelijke steun bij welomlijnde vakbondsprojecten. In Israël helpt de LBC-NVK de ngo Sawt-el-Amel bij de belangenverdediging van Palestijnse werknemers en werklozen. Op 8 maart – internationale vrouwendag – organiseerde Sawt een conferentie voor Palestijnse vrouwen. De initieel geplande workshop groeide uit tot de oprichting van een vrouwenvakbond. Namens de LBC-NVK ging Annick Aerts – medewerkster internationale dienst – naar Nazareth om de vrouwen een hart onder de riem te steken.

“Wanneer ik op 7 maart om 7u ’s morgens in de taxi naar de luchthaven stap, besef ik amper wat ik de komende dagen tegemoet ga. In de luchthaven wordt al snel duidelijk dat het Israëlsche personeel van El Halal me aan een ware inquisitie gaat onderwerpen. Na de paspoort- en veiligheidscontrole controleert de Israëlsche veiligheid me tot op mijn vel. Echt welkom voel ik me niet. Bij aankomst in Israël wordt ik onthaald door Marie, die bij Sawt-el-Amel verantwoordelijk is voor de internationale contacten. Tijdens de trip van Tel Aviv naar Nazareth passeren we een gevangenis waarin politieke gevangenen van Gaza zitten. Bezoekrecht hebben ze niet. Familie en vrienden kunnen hen toch niet bezoeken wegens de gesloten grensovergang. Marie maakt me attent op een zeer hoge grasberm waar bovenaan een stuk muur uitsteekt. Dit is de muur waarover we al zo veel gelezen hebben. Aan de zijde waar veel toeristen passeren, hebben ze hem mooi met zand en gras bedekt...”

De conferentie

“De volgende ochtend kijkt iedereen met spanning uit naar de conferentie. Men hoopt voorzichtig op 150 aanwezigen maar al snel blijken er te weinig plaatsen en worden er inderhaast stoelen bijgezet. Uiteindelijk blijken er minstens 550 deelnemers op te dagen. Alvast 386 vrouwen sluiten zich die dag aan. Ook de media zijn ook goed vertegenwoordigd. Al Jazeera wil niet alleen een verslag van de conferentie uitzenden, maar maakt ook een documentaire over Sawt-el-Amel.

Tijdens de conferentie blijkt duidelijk behoefte aan een vrouwenvakbond. Palestijnse vrouwen worden het zwaarst gediscrimineerd op de arbeidsmarkt. Slechts 18% van de Arabische vrouwen heeft een job, flink minder dan het nationale gemiddelde van 55%. Joodse vrouwen en Arabische mannen verdienen gemiddeld 6.000 shekel; Arabische vrouwen slechts 4.000. In bepaalde bedrijven hebben ze zelfs minder dan het minimumloon – vaak illegaal zonder een deftig contract, want er

1 op 9

WF

Als je in Amerika een zwarte man bent van tussen de 20 en 34 jaar heb je 1 kans op 9 om in de gevangenis te zitten. Dat is een hallucinante verhouding. Er zitten op dit moment een record aantal mensen in Amerikaanse gevangenissen. Meer dan 1 % van de Amerikanen zit achter de tralies. Meer dan 2,3 miljoen mensen dus waarvan het Amerikaanse rechtssysteem oordeelt dat ze een dusdanige bedreiging vormen voor de maatschappij dat opsluiting het enige alternatief is. De wanverhouding wordt duidelijk als we de Belgische gevangencijfers er even bijhalen. Er zitten in de (overvolle) Belgische cellen net geen 10.000 gedetineerden. Zelfs als de 612 personen onder elektronisch toezicht worden meegeteld, verzinken de procentuele gegevens voor ons land ten opzichte van deze in de VS in het absolute niets. Amerika is een omvangrijk land, daar niet van. Maar een gevangenispopulatie die overeenstemt met het volledige inwonertal van de provincies Limburg, West-Vlaanderen en Namen samen, het geeft toch een beetje zicht op de wat grenzeloze omvang van deze cijfers. China - dezer dagen niet echt voorgespiegeld als het meest gedetineerdenvriendelijke land - haalt met een fors grotere bevolking zelfs de absolute cijfers van Amerika niet. En waarnemers gaan er vanuit dat de niet steeds loepzuivere openbare statistieken van de Chinezen niet de verklaring zijn van deze 'achterstand'.

Een belangrijke verklaring van de forse toename van het aantal gevangenen heeft te maken met de invoering van de zgn. *three strikes*-wet. Wie al eens een grote of kleine overtreding heeft begaan en een derde keer, ook voor een licht vergrijp, wordt veroordeeld, krijgt meteen de maximumstraf alsof het gelijktijdig gepleegde misdrijven zijn. Zo werd iemand die een aantal chocoladekoekjes gestolen had, maar die eerder reeds veroordeeld was (en ook 'gezetten' had) voor andere overtredingen, meteen opnieuw tot 26 jaar veroordeeld.

Dat die uitgebreide gevangenisbevolking een zeer forse wanverhouding kent van zwarten t.o.v. blanken, is typerend voor de sociaal-economische raciale segregatie die Amerika nog steeds kenmerkt. Oververtegenwoordiging met een factor 10, het is de zwarten op weinig terreinen gegeven, inzake de gevangenisbezetting scoren ze evenwel haast moeiteloos hoge toppen. De officiële werkloosheidscijfers in de VS zijn zeer laag. Niet dat iedereen er aan de slag is, er bestaat geen fijnmazig uitgedokterd en solidair systeem van werkloosheidsuitkeringen in het bijzonder en sociale zekerheid in het algemeen. Maar de Amerikaanse werkloosheidsstatistieken worden ook voor een flink stuk gekleurd door de gevangenispolitiek.

zijn meer dan genoeg gegadigden. Als Arabische vrouwen werkloos worden, krijgen ze vaak niet de nodige documenten om een uitkering aan te vragen. Naar de rechtbank stappen, kan meestal niet, want een advocaat is te duur. Gelukkig zijn er vrouwen als Maha. Naast de zorg voor haar gehandicapte man en haar zeven kinderen, combineert ze ook nog eens twee jobs. En om de problemen van Arabische vrouwen aan te pakken, organiseert ze ook nog een lokaal vrouwencomité. Tijdens mijn toespraak wordt het muisstil. De reacties na afloop zijn hartverwarmend. Marie vertelt mij dat mijn inbreng namens een Westerse vakbond zeer gewaardeerd wordt. Mijn aanwezigheid geeft hen het gevoel dat ze er niet alleen voor staan.

Na de conferentie zal het zware werk pas beginnen. De conferentie stippelde de grote lijnen uit. Een verkozen dagelijks bestuur zal de structuur en werking van de vrouwenvakbond verder moeten concretiseren. Binnen de Arabische gemeenschap is het initiatief alvast een unicum. Er is weinig aandacht voor de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt."

Naar Haifa

"De dag na de conferentie is een rustige dag. Ik ga met Marie en Wehbe (algemeen secretaris van Sawt-el-Amel) naar Haifa. Wehbe moet er een tv-interview geven. Tijdens het opmaken van Wehbe vraagt de schminkster hem of ze bij Sawt mag langskomen. Ze heeft problemen met haar werkgever over de duur van haar zwangerschapsrust. Ook de presentatrice heeft een vraag over haar loon."

Niet-erkende dorpen

"Op 10 maart krijgen Marie en ik een rondleiding in de Galilea regio. Gids Bilal is een medewerker van een Arabische mensenrechtenorganisatie die o.a. studenten en kinderen vertrouwd maakt met de geschiedenis van hun land via alternatieve tours. We bezoeken Kaboel, vroeger een klein dorp maar sinds 1948 uitgegroeid tot een stad - zonder deftige wegen en andere moderne infrastructuur - omdat Arabieren uit omliggende dorpen naar dit gebied verdreven zijn na het platgooien van hun dorpen in '48. In Kaboel moeten dringend woningen bijgebouwd worden, maar elke bouwaanvraag wordt systematisch afgekeurd door de Joodse overheid.

Van de vernietigde dorpen rond Kaboel blijft haast niets over. Voor '48 was de overgrote meerderheid van dit gebied in handen van de Arabieren; na '48 nog slechts een kleine minderheid. De Joodse bombardementen troffen vooral de dorpen met de meeste landbouwgronden. Na de bombardementen ontkende de Joodse staat het bestaan van deze dorpen. De huidige Arabische dorpen liggen allemaal

in een vallei. De Joodse nederzettingen en uitkijkposten liggen op de heuvels. Onze gids noemt dit de 'Joodse sandwich'.

Op weg naar een niet-erkend dorp passeren we een nederzetting die, zoals altijd, omgeven is door ijzerdraad en een grote poort. De poort staat open en Bilal waagt het om erin te rijden. Voor hem is het de eerste maal dat hij in zo'n nederzetting binnen raakt. In dit dorp dat door de overheid niet erkend wordt, wonen vooral Bedoeïenen in huizen van metalen golfplaten. Stromend water en elektriciteit zijn nog maar pas beschikbaar.

Bij het binnenrijden van het dorp worden we meteen aangesproken. Blanken worden hier gewantrouwd. Geregeld neemt de overheid foto's van hun woningen om bouwovertradingen vast te stellen. Dan komen bulldozers de huizen plat gooien. 's Avonds eet ik bij Wehbe thuis. Zijn vrouw heeft een lekkere maaltijd voor ons bereid en ondertussen babbelen we wat over onze kinderen. Zijn zoon en dochter blijken zeer actieve jongelingen te zijn. Hij is duidelijk fier op de manier waarop ze hun gevoelens uiten in muziek en sociaal engagement. Arabische jongeren zijn momenteel zeer radicaal in hun houding t.a.v. Joden en dat beangstigt hem. In deze complexe en harde Israëliëse maatschappij blijft Wehbe nuances aanbrengen. Ik heb nooit het gevoel dat hij zwart-wit denkt. Toch zal zijn onophoudelijke inzet voor de rechten van Arabische burgers voor sommigen toch radicaal overkomen. Mijn mening is het alvast niet."

Terug naar huis

Terug naar huis

"De volgende dag start al om half twee 's nachts. Mijn wekker gaat en een uurtje later vertrek ik met de taxi naar Tel Aviv. Pas om half acht vertrekt mijn vlucht, maar vanwege de veiligheidscontroles hebben we ruim de tijd genomen. Op de luchthaven is de rij wachtenden groot. Onmiddellijk krijg ik de vraag waar ik geweest ben. Ik vermeld mijn bezoek aan Marie en Wehbe. De Arabische naam wekt argwaan. Op al mijn bagage begint de dame stickers te kleven. Het veiligheidspersoneel bekijkt de stickers en ik wordt weer zwaar gecontroleerd. Alles wordt uitgeladen; cadeautje voor de kinderen uitgepakt; dozen van koeken geopend;... Ondertussen passeren alle andere toeristen vlot. In een hokje word ik weer helemaal gecontroleerd. Ik blijf het moeilijk hebben met de controles. Een maatschappij gebaseerd op achterdocht en angst is niet aan mij besteed, zelfs al beweren ze dat deze veiligheidscontrole in mijn voordeel is. Anderhalf uur voor het vertrek ben ik vrij om me te bewegen in de luchthaven. Een koffie heb ik nu wel verdiend. Mijn gedachten staan geen seconde stil. Alle gebeurtenissen van de laatste dagen flitsen door mijn hoofd. Het zal nog enkele dagen duren vooraleer de rust in mijn hoofd zal terugkeren." ■

Arabische vrouwen zijn op de arbeidsmarkt ondervertegenwoordigd en onderbetaald